

Poznámky pre učiteľa

31. júla 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: 1Kor 10,31

Hlavné zameranie štúdia: 1. Korinťanom 10.

Úvod

Predstavte si skupinu turistov, ktorí sa vydávajú na náročnú horskú túru. Chodník je známy svojimi úchvatnými výhľadmi, ale aj nebezpečnými útesmi. Na začiatku chodníka vidia varovnú tabuľu: „POZOR: Pred vami sú nebezpečné útesy. Mnohí spadli! Zostaňte na značenom chodníku.“

Niektorí turisti berú varovanie vážne, zostávajú na značenom chodníku a útesom sa vyhýbajú. Iní tabuľu ignorujú, pretože túžia po vzrušení zo státia na okraji a vytvorení tej najlepšej selfie fotky. Tretia skupina turistov trvá na tom, že majú právo preskúmať, či čoľvek chcú, bez toho, aby museli venovať pozornosť značeným chodníkom. „Je to naša túra. Nikto nám nemôže hovoriť, čo máme robiť!“ Ich rozhodnutia však neovplyvňujú len ich samotných – ak niekto z nich spadne alebo sa stratí, vystaví nebezpečenstvu aj tých, ktorí idú za ním.

Kresťanský život je, samozrejme, oveľa viac než len túra. Avšak tieto tri prístupy turistov môžu odrážať našu cestu viery. Pavol o týchto prístupoch píše v 10. kapitole 1. Korinťanom.

Témy lekcie

Tak ako väčšina biblických autorov, aj Pavol vnímal modlárstvo ako veľmi vážny hriech, ktorý stál v protiklade k pravému uctievaniu Boha. Otázka uctievania je kľúčová pre otázky každodenného života, pretože akékoľvek spojenectvo s uctievaním modiel je odmietnutím Božej vlády a slúži ako otvorené dvere k morálnej a duchovnej zvrátenosti. V tomto kontexte Pavol rozvíja niekoľko tém:

1. Poučenie z minulosti Izraela. Pavol pripomína Korinťanom zlyhania Izraela na púšti – modlárstvo, sexuálnu nemravnosť, pokúšanie Boha a reptanie. Ich pád slúži ako varovanie pre veriacich, aby neopakovali rovnaké chyby.

2. Nebezpečenstvo modlárstva. Pavol vyzýva veriacich, aby utekali pred modlárstvom a nezúčastňovali sa pohanských praktík, a pripomína im, že uctievanie modiel je nezlučiteľné s uctievaním Boha.

3. Kresťanská sloboda a zodpovednosť (1Kor 10,23–30). Pavol sa zaoberá tým, ako by mali veriaci múdro využívať svoju slobodu, najmä pokiaľ ide o jedenie mäsa obetovaného modlám. To, že je niečo dovolené, neznamená, že je to prospešné pre všetkých.

4. Život pre Božiu slávu (1Kor 10,31–33). Pavol zhrňuje svoje poselstvo tým, že povzbudzuje veriacich, aby každé rozhodnutie robili s ohľadom na Božiu slávu. Okrem toho ich Pavol nabáda, aby konali spôsobom, ktorý odráža Krista a ukazuje na Neho ostatným.

Časť II: Komentár

1. Pozadie: Formy uctievania v Korinte v prvom storočí po Kr.: Pojem uctievania nebol Korinťanom cudzí. Na rozdiel od mnohých dnešných moderných západných spoločností nebolo vtedy uctievanie súkromnou osobnou záležitosťou. Politika, obchod aj spoločenský život boli s uctievaním úzko prepojené. Praktiky uctievania v Korinte v prvom storočí zahŕňali obete, hostiny, sviatky a sprievody, v niektorých kultoch aj sexuálne rituály. Korint bol významným grécko-rímskym mestom známym svojím náboženským pluralizmom a oddanosťou rôznym bohom. Mesto malo množstvo chrámov a kultov, čo odrážalo jeho status bohatého obchodného centra, ovplyvneného gréckymi aj rímskymi náboženskými tradíciami.

Uctievanie v Korinte v prvom storočí po Kr. malo veľa podôb, čo odrážalo kozmopolitné zloženie mesta. Existovalo veľa bohov (pozri oddiel 2 nižšie). Hoci mesto malo často svoje preferované božstvo, jednotlivci si mohli vybrať, ktoré božstvá chcú uctievať, v závislosti od toho, aký prospech chceli získať. Väčšina ľudí uctievala niekoľko bohov. V celej Rímskej ríši sa od dobrých občanov očakávalo, že budú uctievať aj rímskeho cisára. Hoci tu bola určitá sloboda vo voľbe boha, odmietnutie uctievať cisára mohlo mať spoločenské a politické následky, pretože toto uctievanie bolo vnímané ako prejav lojality voči Rímu.

Vo väčšine chrámov sa vykonávali krvavé obete býkov, kôz alebo vtákov, ktoré sa prinášali bohom a po ktorých niekedy nasledovali spoločné hostiny. Počas týchto hostín v chrámoch jedli uctievači z jedla, ktoré bolo ponúknuté božstvu. Konali sa aj veľké verejné oslavy spojené s náboženskými obradmi, ako boli Isthmické hry (ktoré boli zasvätené bohu Poseidónovi). Tieto oslavy zahŕňali sprievody, hostiny a divadelné predstavenia. Niektoré z týchto prejavov uctievania mali sexuálne prvky, najmä pri uctievaní bohov plodnosti. Niektorí bádatelia sa domnievajú, že k uctievaniu v chráme bohyně Afrodity patrila rituálna prostitúcia (porovnaj s Walter A. Elwell a Barry J. Beitzel, „Corinth“, in *Baker Encyclopedia of the Bible* [Grand Rapids, MI: Baker, 1988], s. 514).

Hoci bolo uctievanie všeobecne veľmi verejné, existovali niektoré náboženstvá, napríklad kult Demetra a Persefony, ktoré mali tajné iniciačné rituály a uctievacie obrady. Táto exkluzivita, ktorá sľubovala duchovné osvietenie nedostupné obyčajným ľuďom, bola bezpochyby pre určitú triedu príťažlivá. Kým vo veľkých chrámoch sa konali verejné bohoslužobné rituály, veľa ľudí praktizovalo aj súkromné uctievanie, ako možno vidieť na súkromných svätyniach s malými soškami a obeťmi kadidla, ktoré archeológovia objavili v súkromných domácnostiach.

2. Definícia modlárstva: Vo svete, kde boli modly všade a zaobchádzalo sa s nimi s úctou a oddanosťou ako so zástupcami bohov, ktorých predstavovali, muselo Pavlovo tvrdenie v

1. Korinťanom 8,4, že „modla na svete nič nie je“ a že „niet Boha okrem jedného“, znieť radikálne. Pavol nepristupuje na myšlenku, že by figúrky alebo predmety (napr. modly) mohli mať samy osebe magickú moc. Uvedomuje si však, že niektorí veriaci, najmä tí, ktorí sa novo obrátili z pohanstva, môžu svoje obrátenie stále vnímať ako pouhú zmenu bohov (alebo svojej lojality voči týmto bohom). Tento postoj sa prejavoval najmä v otázke jedenia mäsa, ktoré bolo obetované modlám.

V 10. kapitole 1. Korinťanom Pavol vysvetľuje tento nový svetonázor („niet Boha okrem jedného“) a zároveň dôrazne varuje pred modlárstvom. Ako príklad používa dejiny Izraela, aby zdôraznil, že modlárstvo nie je len o uctievaní sôch. Modlárstvo zahŕňa aj neloajálnosť voči Bohu a duchovné nebezpečenstvo spočívajúce v neprejavovaní lásky a zodpovednosti voči spoluveriacim.

Pavol začína tým, že svojim čitateľom pripomína, ako Izraeliti, ktorí zažili Božie zázračné vyslobodenie z Egypta, napriek tomu prepadli modlárstvu a stihol ich Boží súd. V 1. Korinťanom 10,1–4 Pavol rekapituluje požehnania Izraela. Mali božské vedenie v podobe oblaku. Zažili zázračné vyslobodenie pri rozdelení mora a denne boli fyzicky aj duchovne sýtení mannou a vodou zo skaly (ktorú Pavol ďalej stotožňuje s Kristom).

Napriek týmto požehnaniám mnohí Izraeliti zlyhali. Nezískali Božiu priazeň, pretože sa oddali modlárstvu, ktoré otvorilo dvere sexuálnej nemravnosti (1Kor 10,5–10). Ďalej sa katastrofálnym spôsobom rozhodli pokúšať Boha. Ich reptanie viedlo k otvorenej vzbure a skončilo sa ich záhubou.

Pavol tieto udalosti aplikuje na korintských veriach (1Kor 10,11–13). Dejiny Izraela slúžia ako varovanie pred nebezpečenstvom modlárstva. Pavol vyzýva k bdelosti, ale nie k strachu a úzkosti, pretože Boh môže poskytnúť víťazstvo nad všetkým, čo nás trápi.

Pavol potom dáva priamy príkaz: „Utekajte pred modlárstvom“ (1Kor 10,14). Vysvetľuje, že hoci modly samy osebe nemajú žiadnu moc, existujú zlí anjeli a diabol, ktorým človek nepriamo sľubuje vernosť, keď sa zúčastňuje uctievania modiel (1Kor 10,20). Táto realita robí účasť na modlárskech hostinách duchovne nebezpečnou. Pavol varuje, že veriaci nemôžu piť „kalich Pánov“ aj „kalich démonov“ (1Kor 10,21), čím zdôrazňuje nezlučiteľnosť modlárstva s kresťanstvom.

V 1. Korinťanom 10,15–18 Pavol poukazuje na to, že rovnako ako účasť na Pánovom stole symbolizuje jednotu s Kristom, tak aj jedenie jedla z modlárskech obetí vytvára nesväté duchovné spojenie. Kým modly samy osebe nič nie sú, účasť na bohoslužobných úkonoch, ako je obetovanie modlám, zahŕňa spoločenstvo s démonmi. Modlárstvo nie je len o uctievaní falošných bohov, ale aj o duchovnom zapletení sa s temnými silami.

Veriaci sú povolaní k výhradnej oddanosti Bohu (1Kor 10,21.22) a nemôžu piť kalich Pánov a kalich démonov. V ozvene textu Deuterónómium 32,21 Pavol varuje pred Božou netoleranciou voči rozdelenej lojalite. Pavol vníma modlárstvo ako viac než len falošné uctievanie – je duchovne nebezpečné a nezlučiteľné s vierou v Krista.

3. Budovanie „protilátok“ proti modlárstvu: Kým Pavol vyzýva k úplnému oddeleniu od modlárstva, v 1. Korinťanom 10,23–33 ďalej vysvetľuje, že oddelenie by nemalo viesť ku

kritizovaniu a kontrolovaniu cirkvi v snahe udržať ju čistú. Jednotliví kresťania majú tak slobodu, ako aj zodpovednosť, čo Pavol rieši v praktických otázkach ohľadom mäsa, ktoré mohlo byť zasvätené modlám a následne sa dostalo na trh.

V 1. Korintňanom 10,23.24 je uvedený princíp prednosti lásky pred slobodou. Normou by sa mala stať nesobeckosť a nelipnutie na vlastných právach alebo vlastných predstavách o kresťanskom životnom štýle. Aj keď niečo nie je v Biblii zlé alebo zakázané, nemusí to byť prospešné pre ostatných. Veriaci by mali uprednostňovať duchovné blaho druhých pred osobnou slobodou.

V niekoľkých nasledujúcich veršoch (1Kor 10,25–30) Pavol dovoľuje jesť mäso z trhu bez dopytovania sa na jeho pôvod. Radí však nejесť ho, ak niekto výslovne vyhlási, že bolo obetované modlám, pretože prax nejесť takéto jedlá slúžila ako ochranné opatrenie, ktoré bránilo slabším veriacim v potknutí. V konečnom dôsledku by sa veriaci mali snažiť oslavovať Boha v každom aspekte svojho života a snažiť sa druhých skôr povzbudzovať ako odrádzať. Ich životným poslaním by malo byť usilovanie o spasenie druhých, skôr než trvanie na vlastných názoroch a právach (1Kor 10,31–33).

Časť III: Praktická aplikácia

Korint v prvom storočí po Kr. bol hlboko náboženským mestom s pestrou zmesou gréckych, rímskych a orientálnych kultov. Uctievanie malo veľa rôznych vyjadrení. Raní kresťania v Korinte sa museli v týchto vplyvoch orientovať a zároveň zostať verní Kristovi, čo viedlo Pavla k tomu, aby sa vo svojich listoch zaoberal modlárstvom, morálnou čistotou a kresťanskou slobodou. Na základe týchto tém diskutujte vo svojej triede o nasledujúcich otázkach:

1. Pavol pripomína Korintňanom minulé chyby Izraela. Prečo to podľa vás robí? Aké poučenie si môžeme z týchto skúseností Izraela odniesť aj my?
2. Text 1. Korintňanom 10,12 varuje: „A tak ten, kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol.“ Ako sa môžeme chrániť pred prílišnou sebaistotou na našej duchovnej ceste?
3. Boh nám môže poskytnúť východisko, keď sme pokúšaní (1Kor 10,13). Zažili ste niekedy toto zaopatrenie vo svojom živote? Ako vás tento verš povzbudzuje?
4. Kým Pavol varuje pred modlárstvom, načrtáva tiež princípy pre jeho rozpoznanie a potieranie. Aké sú niektoré moderné formy modlárstva, s ktorými kresťania dnes zápasia? Ako na ne možno aplikovať Pavlovu radu týkajúcu sa modlárstva?
5. Pavol hovorí: „Všetko je dovolené, ale nie všetko osoží“ (1Kor 10,23). Ako môžeme vo svojom živote rozlíšiť medzi tým, čo je prospešné, a tým, čo je neužitočné?
6. V 1. Korintňanom 10,31 nám Pavol hovorí, aby sme všetko robili na Božiu slávu. Ako vyzerá konanie všetkého na Božiu slávu v každodennom živote?
7. Pavol kladie dôraz na to, aby sme neboli druhým kameňom úrazu (1Kor 10,32.33). Ako môžeme vyvážiť svoju osobnú slobodu so zodpovednosťou voči druhým?